

ФЕДЕРАЦІЯ УКРАЇНЦІВ
В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ

ЗВІДОМЛЕННЯ

ПРО ЗБІРКУ УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ
І ДОПОМОГОВІ ФОНДИ ЗЛОЖЕНІ НА
РУКИ ФЕДЕРАЦІЇ УКРАЇНЦІВ В
ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ В 1915-1921

1921
НЮ ЙОРК

ММ

Усі допомогові збірки і фонди які були під зарядом Федерації Українців в Злучених Держав, були правльно контрольовані кождим зїздом нашої організації 1917—1919 р.р., і окрім того, Федерація Українців подавала в українських газетах (Народ, Народна Воля, Українська Газета, Народно Слово) чергові звідомлення так про гроші, які наспівали на її руки, як і про кождочасну виплату і посллку. Врешті оголошені були посвідки українських організацій в Европі, що наші гроші одержали, та їх викази, як вони ними покористувалися.

Не дивлючись на те, з різних сторін, від самого початку істнованя нашої організації, роблено Федерації Українців, її Екзекутивному Комітетови, та окремим членам того Комітету закиди, що вони зловживають допомогових фондів на свою корпсть. Особливо були роблені такі закиди (звичайно без підпису), в газетах Свобода, Америка і “большевицьких” Щоденних Вістях. Нам ясно, що редактори тих газет добре знали всю неправдивість своїх тяжких обвинувачень, та поширювали їх для своїх, як вони кажуть, політичних цілей. Кидаючи на Федерацію Українців заклики личної нечесности редактори Свободи і Америки хотіли загородити дорогу нашій непартійній діяльності, а управители Щоденних Вістей, всіми способами прямо стараються задержати навіть ту невелику допомогу, яку українські робітники в Америці дають рідному краю в злиднях і руйні. Відома річ, як часто прихильники і особливо кандидати на урядників сеї особливої партії остерігали, щоб не збирати, а як зібрано, то не послати народних збірок на цілі в ріднім краю, бо радше треба збирати на удержанє їх газети в Америці.

Газета Свобода була примушена відклякати і заперечити всі закиди і признати, що всі обвинуваченя зроблені нею про-

ти Федерації Українців — не правдиві. В числі 89-ому Свободи з 16 дня 1921 читаємо характеристичне признання і відклик з котрого наводимо як слідує:

“В 1916, 1917 і 1918 рр. напечатано було в “Свободі” офіційним органі Українського Народного Союзу, цілий ряд статтей обезчещуючих пп. Мирослава Січинського і Миколу Цеглиньського, так лично як і за їх громадську діяльність.

В тих статтях раз-у-раз обвинувачувано пп. Цеглиньського і Січинського, будьто зокрема будьто обох разом як організаторів Федерації Українців в Злучених Державах, що вони вносять деморалізацію, незгоду і неаппетит в українське громадянство, та що ведуть роботу Федерації Українців на шкоду українському народови в Америці; що вони лично користають з її фондів і розпоряджають фондами під їх управою самовільно і проти волі членів; що не здають відповідних фінансових звідомлень; що виплачують собі з громадських фондів надмірні платні; що собі забирають гроші зібрані Федерацією Українців для жертв війни на Україні і для Укр. Січових Стрільців; що спроневерили збірку Українського Дня і витратили її на свою користь і вигоду; що замірилих посісти в свої руки Український Народний Союз для зловживання його фондів; що робили всякі інші спроби загарбання громадських і добродійних грошей.

Вважаємо своїм першим обовязком признати відкрито, що всі ті неправдиві обвинувачення і злобні закиди мали ввести пп. Цеглиньського і Січинського в нечесть; знеславити їх змагання і зруйнувати їх діло. І ми признаємо, що пп. Січинський і Цеглиньський були оправдані, коли для оборони своєї справи і самих себе подали проти Українського Народного Союзу і його головних урядників судову жалобу за клевету. В найблизшій часі мала бути переведена справа перед Федеральним Судом в Нью Джерзі.

Отсе послідний раз ми з прикрасою пригадали обвинувачення проти пп. Цеглиньського і Січинського, але сей

раз з тою єдиною ціллю, аби віддякати і заперечити кождо обиду, кождий закид і кожде обвинувачення, які були зроблені їм в згаданих статтях "Свобода" в 1916, 1917 і 1918 роках.

По зрілім переслідженню фактів, тикаючих сеї справи, ми певно пересвідчилились, що всі ті закиди й обвинувачення не мають найменшої фактичної основи; що лична і громадська честь тих обох українських провідників в Америці та їх народня і політична діяльність, теперішня і давнїша, стоять понад всяким сумнівом і підозрінням.

Ми переконались, що таким способом редактори і кореспонденти надужили орґану Українського Народного Союзу, і ми глибоко жалїємо, що пп. Цеглинському і Січянському та їх громадським змаганням заподїяно таку тяжку нічим неоправдану кривду".

Ми певні, що в свій час признають се і прочі клеветники.

Отже не для них, а для тих людей доброї волї, що читали або чули ганебні клевети і мпмохїть хоч трохи підозрївали, ми отже ще раз подаємо наше звїдомлення про збірку та ужиток допомогових фондів які були в розпорядженню Федерації від 30 падолиста 1915 р. до 30 мая 1921 р.

В 1915, 1916 і 1917 р. р. Федерація Українців збирала для жертв війни і вислала на руки Юліана Романчука, голови Галицького Ратункового Комїтету: в 1915 р. \$560, в 1916 р. \$4,905.25; для полонених на Сибїрі \$590.85; на руки І. Алчеського в Москві для галицьких біженців \$331, і для ранених і на шпиталя Українських Сїчових Стрїльців в 1915 і 1916 р. р. \$3,176.25. Разом \$9,563.35. Всї ті збірки і посылки були свого часу оголошенї в пресї.

Головна зїбка грошей на допомогу жертвам війни і злиднїв в рїднїм краю була уряджена Федерацією Українців в "Українськїм Днї" (21 цвїтня 1917 р.) і тодї, разом з жертвами, що наспїли були в слїдуючих мїсяцях, але з приводу Українського Дня, зїбрано було Федерацією (як оголошено в

Народі 12 жовтня 1917) разом **\$33.338.07**. В ту суму входить вже (як теж вказано в Народі 6. люня 1917) "Фонд Жертвам Війни" в сумі \$1,700.98, який Федерація до того часу збрала і який злічила тоді разом в "Фонд Українського Дня".

З тої збірки покрито кошта "Українського Дня" в сумі **\$5.576.56**. Ті кошти, всі виплати і посвідки, були контролювані найближшим З'їздом Федерації Українців (в вересні 1917) і точно вказані в Народній Волі, 25 жовтня 1917, а ресіти єсть в наших руках. Пригадуємо лише, що збірка серед Українців (душки, відзнаки, афіші, листи, циркулярі і інші друки, кошти подорожі, пересллка, і т. д.) коштувала \$2,643.64, а більше чим половину коштів, а іменно \$2,932.92 становили вісімдесять тисяч (не як в Н. В. сказано шістьдесять тисяч) листів і шістьсот тисяч поштових карток, розданих або висланих ріжним американським (звичайно не українським) громадянам, від котрих можна було сподіватися допомоги для збірки. Наша надія, що правда, не зовсім оправдалася, бо на дві великі не єт Українським Днем, Злучені Держави обявили війну і Америку засипано покликками на свої воєнні ціли. Все-ж таки наші листи принесли звыш пять тисяч доларів і покрили кошти з надвышкою.

По покритю коштів лишылося чистої збірки з Українського Дня **\$27,761.51**.

До того фонду прийшла ще (на протязі 1918—1919 р. р.) жертва кравецької Юнії в Нью Йорку в сумі \$300, прислани пізнійше, збірки Українського Дня: Дітройт \$152.00, Глеспорт \$100.00, та інші збірки для жертв війни на суму \$268.06, так що взагалі від часу Українського Дня до тепер, було в розпоряджесті нашої організації, грошей призначених на допомогу жертвам війни в ріднім краю, **\$28,581.57**.

Гроші Українського Дня були депоновані в Корн Екскендж Бенк в Нью Йорку і під контролею Американського Червоного Хреста. Здається треба ще раз пригадати, як і чому

Червоний Хрест прийшов до нагляду над нашим фондом:

На день чи два перед 21 цвітня 1917, Корн Екскендж Бенк, в котрім мали бути зложені зібрані Федерацією гроші, дістав інформацію, що в Екзекутивнім Комітеті Федерації Українців є злочинець і убійник, що втік з тюрми, та що тодішній Екзекутивний Комітет не має права розпоряджати фондами Федерації, а право те мають такі-то й такі люди з Джерзи-Сіті, котрі ту інформацію подали (півроку після того як з Федерації виступили і заявили в газетах, що виступають). Діставши таку інформацію, директори банку налякалися і в сам Український День заявили нам, що гроший присланих для Федерації Українців на адрес їх банку не будуть приймати і повернуть назад до посилаючих. Так як адрес Корн Екскендж Бенк був поданий вже у всіх листах, циркулярах і газетах і змінити його було пізно, а то й зовсім неможливо, то була небезпека, що гроші повернуться справді до жертводавців, в багатьох случаях безповоротно. Тому Екзекутивний Комітет залвив в банку, що, аби не було труднощій, годиться на контролю якої-небудь американської добродійної інституції і підписав умову з Корн Екскендж Бенк, по якій банк має виплачувати гроші лише на виразне письмєнне доручення Американського Червоного Хреста у Вашингтоні. Так вийшло, що для кожної виплати й повпльи, треба було старатися представити в банку окреме доручення Червоного Хреста, скільки, як і кому вислати. Коші усіх тих доручень є в наших руках.

На жаль на тім донос не скінчилися. Через півтора року подано на нас ще другу інформацію, сей раз до суду, (копія те-ж в наших руках), що мовляв, у Федерації є убійники намісника Галчини, злочинці повтікавші з тюрем, вороги уряду, що писали проти війни і таке инше. Ми не писали-би про се в сім місци, як би та справа не була звязана із збірвою Українського Дя. Донос сам собою був пустий, як би не те, що багато Українців в Америці лишилося формально ав-

стрієцькими підданими, яких в доносі показано як: “хорогів — чужинців”. Значить, не виключена була можливість, що фонд зложений “ворогами чужинцями”, може бути секвестрований, бодай на якийсь час.

Щоби захоронитись від тої можливости і від доносів, фонд інвестовано, з дозволу Червоного Хреста, в бондах американської державної позички. Щоби потім вислати гроші на Україну або в Галичину, треба було бонди продати і на пролажі, очевидно, була би вийшла втрата, але її за нашим заходом покритв Американський Червоний Хрест.

Здається тямучим людям не треба поясняти, чому гроший не вислали зараз в 1917 році. Доки була війна, гроший в Галичину з Америки не можна було послати і се знає кожний, хто хотів післати допомогу жінці чи дітям. Комунікація з Східною Галичиною була перервана ще цілу половину 1919 року і як тільки вона відкрилася і прийшли звістки про тамешні допомогіві установи, Федерація свій обовязок зробила.

Як відомо, за нашу суму \$20,000.00 — найбільшу поодинокую послілку від Українців в Америці — Американський Червоний Хрест достачив поживи і матеріалів для ратунової акції серед українського населення в порозумінню з Українським Горожанським Комітетом у Львові. Посвідки Горожанського Комітету і звіттовлення Червоного Хреста були вже оголошені в пресі між иншими в Львівській Громадській Думці з 19 мая 1920, у Віденським Українським Прапорі з 1. падолиста 1920, в Народнім Слові ч. 19 з 6. мая 1920 і в Народній Волі з 9 падолиста 1920. Були те-ж листи від людей що користали з нашої послілки, як між иншим свідчать слідующій уступ, який перепечатусмо з редакційної сторінки Джерзи-Ситської Свободи, з 25 падолиста 1920: “Бач як на Федерацію кривчали, а ми отримали з краю лист, що Федерація Українців видала кілька міліонів марок на добрі ціли в старім краю, а Народний Комітет зібрав 120 тисяч тай купив собі дім”.

Ще раз подасмо оповістку Українського Горожанського Комітету у Львові, котра була друквана у львівському Впереді 27 лютого 1920 р. і перешчатана в українських часописах в Америці:

“Американські Українці передали \$20,000.00 на підмогу українським жертвам війни. Розділом тих підмог займається Американський Червоний Хрест в порозумінню з Українським Горожанським Комітетом у Львові. Інституції, які несуть поміч жертвам війни, отже: Українські Горожанські Комітети, захисти, захоронки, буреп, шпиталі і т. п., звольте зголошуватися сейчас до Горожанського Комітету, вул. Руська ч. 3 II, поверх, по блищі інформації в тій справі. — За Український Горожанський Комітет у Львові: Д-р. С. Федак, В. Целевич”.

Накінєць долучаємо передрук подрібного справоздання з фондів ужитих Американським Червоним Хрестом в порозумінню з Українським Горожанським Комітетом у Львові, яке передав представник Червоного Хреста в Європі т. Січниському в серпні 1920 р., і яке було оголошено в українських часописах в Америці і в Європі в падолисті 1920 р., і яке виказус

НА ЩО ВЖИТО В ГАЛИЧИНІ ГРОШЕЙ УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ, ВИСЛАНИХ ФЕДЕРАЦІЄЮ УКРАЇНЦІВ

10 марта 1920: — Українському Червоному Хрестови у Варшаві для українських полонених пм.	30,480.00
17. марат 1920: — Одяг і їжа Українському Горожанському Комітетови у Львові	пм.219,842.00
24. марта 1920: — Одяг і їжа Українському Горожанському Комітетови у Львові	пм. 41,500.00
25. марта 1920: — Одяг Українському Запозомогому Комітетови у Варшаві для 50 полонених	пм. 41,775.00

26. марта 1920: — Річи видані 300-м Українцям
полоненим у Барановичах, що працювали
на залізничім шляху Минск-Баранови-
чі ..... пм. 28,167.36
8. цвітня 1920: — Одяг українським полоненим в
Мокотовському шпиталі ..... пм. 51,450.00
13. цвітня 1920: — Медичне заосмотрення для
Українців у шпиталі в Бересті Литов-
ським ..... пм. 44,262.55
13. цвітня 1920: — Улаштування Шпиталю в Бер-
есті Литовським ..... пм. 81,540.00
15. цвітня 1920: — Матеріал на одяг Українському
Горожанському Комітетови у Львові пм. 1,518,090.00
20. цвітня 1920: — Одяг для дітей в Українській
Захоронці у Львові, вулиця Длугоша
ч. 17. .... пм. 36,222.50
20. цвітня 1920: — Одяг і їжа Українській школі у
Львові, вул. Городецька 95. .... пм. 47,945.00
20. цвітня 1920: — Одяг і їжа Українській школі у
Львові, вулиця Личаківська ч. 84-а .. пм. 46,226.50
20. цвітня 1920: — Одяг і їжа Українській школі у
Львові, вулиця Руська ч. 3. .... пм. 52,808.00
20. цвітня 1920: — Одяг і їжа українській школі у
Львові вул. Жовківська ч. 62. .... пм. 50,017.50
22. цвітня 1920: — Одяг і їжа Українському Горо-
жанському Комітетови у Львові .... пм. 422,436.00
14. мая 1920: — Одяг Українському Червоному Хре-
стови для полонених біженців ..... пм. 13,850.00

14. мая 1920: — Одяг для української школи у Льво-	
ві вул. Дрогоша ч. 17.	пм. 60,057.66
Разом матеріялів за	пм. 2,766.170.07
Cash voucher No. 201....	пм. 1,102.500.00
Разом польських марок	3,868,670.07
Разом доларів по курсі того часу	30,949.35

Отже гроші Українського Дня зібрані Федерацією Українців були вжиті на одягу і харчі для українських дітей в українських школах у Львові при вулицях Личаківській, Городецькій, Руській, Жовківській і Дрогоша, на медичне заосмотрення і шпиталь для плінних Українців в Бересті Литовським, на одіине для українських полонених в Барановпчач і Варшаві, і па одягу та харчі віддані в розпорядженне Українському Горожанському Комітету у Львові.

Що до справи посередництва Американського Червоного Хреста, то хочемо звернути читачам увагу, що почавши від того часу, коли можна було післати з Америки яку поміч на Україну, ми при кожній нагоді зверталися на адресу Червоного Хреста з представленням українських санітарних відносин і з жаданням допомоги. Коли дотепер загалом жадна офіційальна американська ратуякова інституція, не тільки Червоний Хрест, не занялася власним коштом помічю жертвам війни на Україні, то певне не через недостачу листів, меморіялів і упомпвання із сторони Федерації Українців.

З другої сторони, що до Горожанського Комітету, хочемо завважати, що ми старалися дістати про його діяльність які лиш можливі інформації і війшли з ним в зносини, як ті інформації, між иншим від редакції газети Вперед, та українських робітничих організацій у Львові, засвідчили на користь того Комітету; але, очевидно, ми тут в Америці не можемо прийняти одвічальности і ручити за бождий його вчинок.

Окрім вище названих \$20,000.00 Федерація послала до Галичини, на допомогу українським дітям в народних школах (Чек Корн Екстендж Бенк № д. 25978) на руки Українського Горюханського Комітету у Львові **\$1,042.70**.

Для українських студентів у Львові не допущених до шкіл в Галичині (чеком № д. 25979) на руки голови Української Студенської Помочи д. Михайла Матчака у Львові, **\$1,042.70**.

І для ранених і хорих українських жовнів, на руки полковника Е. Коновальця (чеком № д. 25980) **\$1,042.70**.

Сума тих трьох послілок мала бути ужита для рятункової акції в Галичині при допомозі філадельфійської організації Квейкрів — з якою Федерація від давна стоїть в зносинах — як було оголошено в Народній Воля і канадійських газетах в осени 1920. Але Квейкри, котрі після кількох поїздок до Галичини минушого літа хотіли почати відбудову всего галицького Покутя і Поділя коштом півмільіоновой міжнародної збірки — на взір своєї акції в Сербії, Франції, Німеччині і тепер в Совітській Росії — покищо відложили свої плани, що до Галицької України. Тоді Федерація Українців послала повисшу суму для шкільної молодіжи і для хорих жовнів.

Врешті за нашим заходом Американський Червоний Хрест виплатив, з своїх фондів **\$3,500.00**, щобні надолжити **\$2,783.52**, які втрачено з фонду без вини Федерації Українців. На ту суму складається згадана висше втрата на купні і продажі бондів \$1,183.52. І друге, коли Екзекутивний Комітет предложив Американському Червоному Хрестови закнди і підозріння що до вкннку нашого фонду в Галичині, уряд Червоного Хреста доручив т. Січниському в цвітні 1920 р. поїхати і переконатися, чи справді передані Федерацією Українців гроші вживаються на допомогу населенню, чи на що инше, і рівночасно старатися добути з Франції ліки й матеріали куплені (посередно) від американської ліквідаційної комісії українськими кооперативами і призначені на Україну та задержані

французьким правительством. Щоби покрити кошти подорожі, обчислені на яких дві тисячі доларів і втрату на бондах, уряд Червоного Хреста (телеграмою д-ра Ф. П. Кепела з 29 цвітня 1920 р.) доручив своїй комісії видати Українському Горожанському Комітетови у Львові одяжі і матеріалів на суму \$3,-500.00. Так як подорож т. Січинського коштувала \$1,923.00, то ці кошти і втрата на бондах були надолужені з надвишкою. Окрім згаданих цілий, поїздка т. Січинського включала заходи в провідника шведської робітничої партії і бывшего прем'єра а теперішнього представника Швеції в Лізі Народів, Г. Брантінга, аби звернути увагу Ліги на страшні відносини в Східній Галичині і на Україні.

Окрім того за нашим старанем Червоний Хрест сам додав ще з своїх фондів \$7,459.35 за котрі доставлено Українському Горожанському Комітетови матеріалів і харчів. Правда, се не дуже велика сума, як на галицькі потреби, але ні одна пнша організація не постаралася навіть стільки.

І так на ратункову акцію в Галичині було вислано: \$20,000.00 + \$1,042.70 + \$1,042.70 + \$1,042.70 + \$3,-500.00. Разом \$26,628.10 (не включаючи в ту суму згаданих \$7,459.35, які ще додав Американський Червоний Хрест).

Зчисливши приходи допомогового фонду, що був у розпорядженню Федерації Українців в сумі \$28,581.51 і дотеперішні виплати: \$20,000.00 + \$1,042.70 + \$1,042.70 + 1,-042.70 + 3,106.52, разом \$26,234.62, лишається решта в сумі \$2,346.95, котра на основі ухвали Екзекутивного Комітету уживається те-ж для цілей ратункової акції в Західній Україні і в Галичині. Звідоження буде оголошене, коли ті цілі будуть досягнені.

І так від 1915 до 1917 р. Федерація Українців помогла українським жертвам війни сумою \$9,563.35, а від 1917 до 1921 р. постаралася, що рідний край дістав поміч на суму \$34,077.50.

Разом Федерація Українців у Злучених Державах досі постаралася що з Америки вислати \$43,640.85 для підмоги вдовам і сиротам, раненим і хорим та полоненим в боротьбі за волю нашого рідного краю. —

За Екзекутивний Комітет Федерації Українців
в Злучених Державах

Мирослав Січинський, голова;   Іван Мартинець, касієр;
Микола Репен, секр.

PETER SLUSARCHUK
84 LOVERING ST.
BOSTON, MASS.

3 Друкарні Народног Воєн. 524 Olive St., Scranton, Pa.